

SAYI : 53878609-101.07.04-E.14480

BAŞVURU NO : 2018/2533

KARAR TARİHİ :16/08/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN

:

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ

: -

BAŞVURUYA KONU İDARE

: Sosyal Güvenlik Kurumu

BAŞVURUNUN KONUSU

: Müteveffa babalarından dolayı kendilerine ödenen malul erkek yetim aylığına ilişkin faizin ödenmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ

: 22.1.2018

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) .. ve ..; müteveffa babalarının 31/10/2008 tarihinde babasından (...) dolayı malul erkek yetim aylığı almak için SGK'ya başvuruda bulunduğunu, SGK'nın talebi reddetmesi üzerine babalarının konuya ilişkin dava açtığını, babalarının 17/12/2015 tarihinde vefat etmesi üzerine, hasım mevkiine gelerek davayı sürdürdüklerini, Ankara 13. İdare Mahkemesinin E.2016/..., K.2016/... sayılı ve 22/12/2016 tarihli kararıyla babalarının malul sayılmaması işlemini iptal edildiğini, iptal kararının ardından SGK tarafından 01/11/2008-31/12/2015 tarihleri arasındaki malul erkek yetim hak sahipliği nedeniyle mirasçılık belgesine istinaden 23/10/2017 tarihinde geçmişe dönük olarak **-her ayın olduğu dönemdeki memur katsayıları üzerinden-** 86 aylık süreyi kapsayan toplam 74.122,42 TL ödeme yapıldığı, 15/12/2017 tarihinde SGK'ya başvurarak "gerek iptal davasının sonuçları dikkate alındığında gerekse anılan yargı kararı doğrultusunda taraflarına yapılan ödemenin enflasyon oranları dikkate alınarak yeniden hesaplanmasını farkın ödenmesini talep ettiklerini, SGK tarafından 15/12/2017 tarihli başvuruya cevap verilmediğini ve taleplerinin zımnen reddedildiğini, söz konusu durumun hak kayıplarına neden olarak mağduriyetlerine neden olduğunu iddia ederek, kendilerine yapılan ödemenin yasal faizinin hesaplanarak yapılmasını talep etmektedirler.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) Kurumumuzun 24/04/2018 tarihli ve E.6985 sayılı bilgi-belge isteme yazısına cevaben Sosyal Güvenlik Kurumu(SGK) Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 22/06/2018 tarihli ve E.6337334 sayılı yazıda:

2.1) 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun mülga 74 üncü maddesinin yedinci fıkrasının; "*Ölüm tarihinde iyileştirilmesi olanaksız hastalıklarının veya sakatlıklarının çalışmalarına engel olduğu Sağlık Kurulunca onaylanacak raporla tespit edilenlere muhtaç olmaları şartıyla, ölüm tarihindeki yaşları ne olursa olsun ölüm tarihini izleyen ay başından, sonradan bu şekilde malül ve muhtaç durumu düştükleri anlaşılana kendileri veya veli veyahut vasileri tarafından Sandığa müracaat tarihlerini takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır.*" hükmü ile yaş ve öğrenim durumu uygun olmayan erkek çocuklara aylık bağlanabilmesi için muhtaç olmalarının yanı sıra SGK Sağlık Kurulunca malul olduklarına karar verilmesi gerektiğinin açıkça hükme bağlandığı,

2.2) Bu kapsamda, Keçiören Kaymakamlığının 28/10/2008 tarihli ve 869 sayılı kararıyla muhtaç olduğuna karar verilen ...'ın, 31/10/2008 tarihli dilekçesi ile çalışamayacak derecede malul olduğundan bahisle tarafına babası ...'dan dolayı aylık bağlanmasını talep etmesi üzerine, adına düzenlenen 08/01/2009 tarihli ve 111 sayılı sağlık kurulu raporunun SGK Sağlık Kurulunca incelenerek 29/01/2009 tarih ve 4087 sayı ile; "*Durumunun 5434 sayılı Yasanın 74. Maddesi kapsamına girmediğine ...*" kararı verildiği, ilgilinin anılan karara itirazı üzerine Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca durumunun yeniden İncelenerek 11/09/2009 tarihli ve 72/4974 sayı ile; "*...çalışarak hayatını kazanamayacak durumda malul sayılamayacağına oybirliği ile karar verildi.*" denilerek itirazının reddedildiği,

2.3) Bu kararın iptali talebiyle, Ankara 13. İdare Mahkemesinde görülen davanın, söz konusu Mahkemenin 08/05/2012 tarihli ve Esas No: 2011/..., Karar No: 2012/... sayı ile kararı ile reddedilerek SGK lehine sonuçlandığı, ancak temyiz edilen kararın Danıştay Onbirinci Dairesinin 07/11/2013 tarihli ve Esas No: 2012/..., Karar No: 2013/... sayılı kararıyla bozulduğu,

2.4) Bozma kararı kapsamında Ankara 13. İdare Mahkemesince yeniden görülen davada, 22/12/2016 tarihli ve Esas No: 2016/..., Karar No: 2016/... sayılı kararla ilgilinin aylık bağlanması talebinin reddi işleminin iptaline karar verilmesi üzerine, adı geçeninin SGK kayıtlarına 31/10/2008 tarihinde geçen aynı tarihli dilekçesini takip eden aybaşı olan 01/11/2008 tarihi ile vefat ettiği 17/12/2015 tarihleri arasındaki aylıklarının SGK'nın 12/06/2017 tarihli ve 510945 sayılı işlemiyle tahakkuk ettirildiği,

2.5) Öte yandan, Ankara 13. İdare Mahkemesince verilen söz konusu kararın SGK'ya 03/03/2017 tarihinde tebliğ edildiği, ancak ilgilinin emekli sicil dosyası verilen ara kararı kapsamında anılan mahkemede bulunduğu ve SGK kayıtlarına 27/03/2017 tarihinde geçen yazı ekinde dosya iade edildiğinden, mahkeme kararının SGK'nın 12/06/2017 tarihli ve 510945 sayılı işlemiyle yerine getirildiği,

2.6) 5434 sayılı Kanunun mülga 41 inci maddesi;

"a) *Emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylıklarının hesaplanmasında 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 üncü maddesinde yer alan gösterge tablosu ve Personel Kanunlarındaki ek göstergeler esas alınır.*

b) Emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylıkları, (a) fıkrasına göre tespit edilen rakamların her yıl Bütçe Kanununda tespit edilen katsayı ile çarpılması sonunda bulunacak tutarın fiili ve itibari hizmet toplamı 25 yıl olanlara % 75 'i, 25 yıldan az olanlara her tam yıl İçin % 1 eksiği, fazla olanlara da her tam yıl İçin % 1 fazlası üzerinden bağlanır.

Fiili ve itibari hizmet toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas aylık tutarının %1 inin onikide biri emekli aylığına ayrıca eklenir.

Bağlanacak aylıkların toplamı, emekli ve adi malullük aylıklarında emekli aylığı bağlanmasına esas aylıklarının % 100'ünü geçemez. Vazife malullüğü aylıkları hakkında bu tahdit uygulanmaz." hükmünü,

2.7) Aynı Kanunun mülga 68 inci maddesi;

"Dul ve yetim aylıkları: Ölenin bağlanmış veya bu kanun hükümlerine göre hesaplanacak emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıklarının;

a) Dul karı ve koca İçin % 50 'si, aylık alan yetimi bulunmayanların dul eşlerine % 75'i,

b) Çocuklarla ana veya babanın her biri İçin % 25 'i oranında bağlanır.

Ölenin aylığa müstahak bir dul karı veya kocası ile bir yetimi bulunması halinde, dul karı veya kocaya % 60, yetimine % 30 oranı uygulanır.

Ölenin önceki eşinden olan çocukları ile, hem anadan hem babadan yetim olan veya af kanunlarına göre tescil edilmiş bulunan çocuklarına % 30 oranında aylık bağlanır. Sonradan hem anadan hem babadan yetim duruma giren çocukların aylıkları da % 30 oranı uygulanmak suretiyle yükseltilir.

Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı alan veya iştirakçi olan dul eşi % 50 oranında dul aylığı bağlanarak ödenir.

Yukarıda belirtilen oranlara göre bağlanacak dul ve yetim aylıkları toplamı bunlara esas tutulan, emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıklarından fazla olursa, fazlası, dul ve yetim aylıklarından mütenasiben indirilir.

Ölen, dul karı veya koca bırakmazsa veya bıraktığı koca aylığa müstahak değilse bunların payı çocuklarla ana babanın aylıklarına eşitlikle eklenir. Şu kadar ki, bu aylıkların toplamı yapılan eklemelerden sonra bağlamaya esas tutulan aylığın yetim bir kişi ise % 50 'sini, iki kişi ise % 80'ini, üç kişi ise % 100'ünü geçemez. ... "hükmünü,

2.8) Mülga 69 uncu maddesi ise;

"Dul ve yetim aylıklarının bağlanmasında;

b) Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı almakta olanlardan, (aylığa müstahak duruma girip de henüz bağlama yapılmamış olanlar dahil) Ölenler İçin; bu aylıklar ile varsa son hizmet ve harp malullüğü zamları toplamı,

c) İştirakçilerle, emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlandıktan sonra tekrar emeklilik hakkı tanınan bir hizmete girenlerden vazifeden doğma sebeplerle ölenler ile aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi sırasında veya ameliyat yüzünden ölenler

için; kendilerinin birinci dereceden vazife malulü olmaları halinde bağlanacak vazife malullüğü aylıkları;

ç) Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı alanlardan yedek er olarak silah altına alınanlardan (c) fıkrasında yazılı surette ölenler için eski aylıkları ve 56 ncı maddeye göre birinci derece üzerinden hesaplanacak vazife malullüğü aylıkları toplamı,.... esas tutulur.” hükmünü,

2.9) Diğer taraftan, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 28 inci maddesi; "...8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre aylık ödenmekte olanların aylıklarının hesabında da toplu sözleşme hükümlerine göre belirlenen aylık ve taban aylık katsayıları esas alınır...". hükmünü amirdir.

2.10) Yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli, dul ve yetimlere ödenecek aylıkların hesaplanarak ilgililere ödendiği,

2.11) Öte yandan, gerek 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununda, gerekse 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda, yapılacak ödemelerin enflasyon kaybı karşısındaki değer kaybının dikkate alınacağına dair herhangi bir hükme yer verilmediği,

2.12) Bu itibarla, Ankara 13. İdare Mahkemesinin 22/12/2016 tarihli kararı uyarınca, SGK kayıtlarına 31/10/2008 tarihinde geçen aynı tarihli talep dilekçesini takip eden aybaşı olan 01/11/2008 tarihi ile vefat ettiği 17/12/2015 tarihleri arasındaki aylıkları adına tahakkuk ettirilerek mirasçılara ödenen ...'ın, söz konusu mahkeme kararında bağlanan aylıklarına ilişkin ayrıca yasal faiz ödeneceğine ya da bağlanan aylıklarının yargılama sürecine bağlı olarak enflasyon kaybı karşısındaki değer kaybının dikkate alınacağına dair herhangi bir hükme yer verilmediğinden, SGK tarafından yapılan işlemlerde herhangi bir yanlışlık bulunmadığı, bildirmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinde, “...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler...” ,

4) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

5) 6098 Sayılı Borçlar Kanununun Borçlunun Temerrüdü başlıklı 117 nci maddesinin birinci fıkrası; “Muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer.”,

6) 6098 Sayılı Borçlar Kanununun Temerrüt faizi başlıklı 120 nci maddesi; “Uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı, sözleşmede kararlaştırılmamışsa, faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre belirlenir. Sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı, birinci fıkra uyarınca belirlenen yıllık faiz oranının yüzde yüz fazlasını aşamaz. Akdî faiz oranı kararlaştırılmakla birlikte sözleşmede temerrüt faizi kararlaştırılmamışsa ve yıllık akdî faiz oranı da

birinci fıkrada belirtilen faiz oranından fazla ise, temerrüt faizi oranı hakkında akdî faiz oranı geçerli olur.”,

7) 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun Temerrüt faizi başlıklı 2 nci maddesinin birinci fıkrası; “*Bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlu, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1 inci maddede belirlenen orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur.*”, düzenlemelerine yer verilmiştir.”

IV. KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

8. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuru konusuna ilişkin “*Tavsiye Karar Önerisi*” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9) Başvuru sahipleri ...’ın ve ...’ın müteveffa babaları ...’ın; 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun mülga 74 üncü maddesi kapsamında tarafına babası ...’dan dolayı malul erkek yetim aylığı bağlanmasını talep etmesi üzerine, adına düzenlenen 08/01/2009 tarihli ve 111 sayılı sağlık kurulu raporunun SGK Sağlık Kurulunca incelendiği, inceleme sonucu ...’ın söz konusu madde kapsamına girmediğinden bahisle talebinin reddedildiği, ilgilinin anılan karara itirazı üzerine Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca durumunun yeniden incelenerek 11/09/2009 tarihli ve 72/... sayı ile ilgilinin çalışarak hayatını kazanamayacak durumda malul sayılamayacağına karar verilerek itirazının reddedildiği, ...’ın söz konusu ret kararının iptali talebiyle Ankara 13. İdare Mahkemesinde dava açıldığı, davanın SGK lehine sonuçlandığı ancak kararın temyiz aşamasında Danıştay Onbirinci Dairesinin 07/11/2013 tarihli ve Esas No: 2012/..., Karar No: 2013/... sayılı kararıyla bozulduğu, Ankara 13. İdare Mahkemesince yeniden görülen davada, 22/12/2016 tarihli ve Esas No: 2016/..., Karar No: 2016/... sayılı kararla ilgilinin aylık bağlanması talebinin reddi işleminin iptaline karar verilmesi üzerine adı geçen SGK kayıtlarına 31/10/2008 tarihinde geçen aynı tarihli dilekçesini takip eden aybaşı olan 01/11/2008 tarihi ile vefat ettiği 17/12/2015 tarihleri arasındaki aylıklarının SGK’nın 12/06/2017 tarihli ve 510945 sayılı işlemiyle tahakkuk ettirildiği; başvuruların, babalarının 17/12/2015 tarihinde vefat etmesi üzerine, hasım mevkiine gelerek davayı sürdürdükleri, mirasçılık belgesine istinaden SGK tarafından 23/10/2017 tarihinde geçmişe dönük olarak taraflarına 86 aylık süreyi kapsayan toplam 74.122,42 TL ödeme yapıldığı, başvuruların söz konusu ödemeye ilişkin faiz talep ettikleri; buna karşın SGK tarafından bahsi geçen mahkeme kararında bağlanan aylıklara ilişkin ayrıca faiz ödeneceğine ya da bağlanan aylıkların yargılama sürecine bağlı olarak enflasyon kaybı karşısındaki değer kaybının dikkate alınacağına dair herhangi bir hükme yer verilmediği gerekçesiyle taleplerinin reddedildiği görülmektedir.

10) Başvuruya konu uyuşmazlığın; başvurulara müteveffa babalarının mahkeme kararıyla almaya hak kazandığı 01/11/2008 tarihi ile 17/12/2015 tarihleri arasındaki malul erkek yetim aylığına ilişkin ödenen tutara SGK tarafından faiz ödenip ödenmeyeceği noktasında toplandığı görülmektedir.

11) Faiz, hukukumuzda 6098 sayılı Borçlar Kanun ve 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun da düzenlenmekle birlikte Kanunda tanımına yer verilmemiştir. Ancak öğretisi ve yargı

kararları ışığında faiz; “alacaklının nakdinden bir süre için yoksun kalması nedeni ile nakdin kullanılması olanağını borçluya bırakması karşılığında elde ettiği, miktarı kanun ya da hukuki işlem ile belirlenmiş, para borçları bakımından özel olarak düzenlenen, tahsili için zararın ve kusurun varlığı şart olmayan bir tür tazminat, bir medeni semeredir.” (HELVACI Mehmet, Borçlar ve Ticaret Kanunu Bakımından Para Borçlarında Faiz Kavramı, Beta Basım Yayın Dağıtım, İstanbul 2000, s. 65). Bu tanımdan yola çıkarak somut olayda kapsamında, ilgili idarenin başvurana ödenmesi gereken malul erkek yetim aylığının verildiği ana kadar geçen süre bakımından hak ettiği parayı kullanamaması nedeniyle, mahrum kalınan süreye bağlı olarak ödenmesini talep edebileceği bir karşılık ve tazminattır.

12) Anayasa Mahkemesi'nin, 15.12.1998 tarih, 1997/34 Esas ve 1998/79 Karar numaralı kanunî faize ilişkin kararında; *“Faiz, kişi veya kurumların kullanımına terk ve tahsis edilen nakdî sermayeye karşılık sermaye sahibi lehine oluşan medenî bir “semere” veya “ivaz”dır. Ayrıca alacaklının zararını karşılama işlevi olan, edimini taahhüdüne uygun biçimde süresinde; muaccel borcunu vadesinde ödemeyen borçlunun, bu süreden yararlanmış olma sonucu alacaklı lehine doğan nakdî bir ödentidir. Kaynağı, asıl alacağın kaynağını oluşturan, hukukî işlem, hukukî fiil veya kanundur. Asıl alacağına bağlı olarak doğan fer'i bir haktır.”*

13) Anayasa Mahkemesinin E:1988/7 K:1988/27 sayılı Kararında; faiz ekonomik açıdan paranın fiyatı şeklinde tanımlanıp, kendisine ait olmayan bir parayı hangi isim altında olursa olsun belli bir süre kullanan kişinin paranın likidite özelliğinden dolayı paranın asıl sahibine “faiz” ödemek zorunda olduğuna vurgu yapıldığı, Yüksek mahkemenin faiz olgusuna 10/02/2011 tarih, E:2008/58 K:2011/37 sayılı kararlarında da yer verdiği, görülmektedir.

14) Her ne kadar sosyal güvenlik kanunda özel bir düzenleme bulunmasa da borç ilişkilerini düzenleyen Borçlar Kanunu kapsamında faize ilişkin değerlendirmenin yapılması gerektiği düşünülmektedir. Yargıtay 10. H.D. 'nin 2008/20370 E., 2009/5184 K. sayılı ve yaşlılık aylığının geç bağlanması nedeniyle davacının uğradığı zararın giderilmesi talebiyle açılan davada verdiği kararında *“ Zararın kapsamının saptanmasında Kurum işleminin niteliği ile davacının istek ve amacının göz önünde tutulması gerekir. Hal böyle olunca davacının mal varlığında husule gelen zarar, davacıya bağlanması gereken yaşlılık aylığıdır. Ayrıca, “alacaklının nakdinden bir süre için yoksun kalması nedeni ile, nakdin kullanılması olanağını borçluya bırakması karşılığında, elde ettiği, miktarı kanun ya da hukuki işlem ile belirlenmiş, para borçları açısından özel olarak düzenlenen, tahsil için zararın ve kusurun varlığı şart olmayan bir tür tazminat, bir medeni semere olarak tanımlanan faiz kavramı kapsamındaki “muhtemel zararların giderilmesi amacıyla doğrudan doğruya yasa koyucu tarafından öngörülmüş bir karşılık olup, talep edilebilmesi için gerçekten bir zarar görülmüş olmayan faiz olarak belirlenen temerrüt faizi de zarar içinde mütalaa edilmelidir. Davacının asıl alacağı tahsili sırasında açıkça faiz hakkını saklı tutması(ihtirazı kayıt) karşısında davalı Kurumun yasal faizle sorumlu tutulacağı açıktır.”* hükmünü kurmuştur.

15) Kurumumuzun “yıllık ücretli izin haklarının paraya çevrilerek faiziyle birlikte ödenmesi istemine” ilişkin 30/09/2013 tarih ve 2013/8 sayılı Kararında; Anayasa Mahkemesinin 2008/58 sayılı kararına atıfta bulunarak, mezkur kararda ifade edilen; geciken tahsilatlara faiz uygulanmasının, ekonomik bir gereklilik olduğu, enflasyonist bir sistemde geç tahsilatın her iki taraf içinde aynı sonucu doğurduğu, faizin enflasyonist sistemde ekonomik değer kaybının tazmin aracı olduğu, dolayısıyla geciken ödemelerde alacaklı devlet de olsa mükellef de olsa aynı ekonomik kurala tabi olup faiz her ikisi yönünden de aynı önemde bir hak olduğu ve bu nedenle devlet alacağına faiz uygulayıp mükellef alacağına (vergi iadesine) faiz uygulamamanın hukuki ve ekonomik bir izahının olmayıp kanun

önünde eşitlik ilkesine uyarlık bulunmadığı hükmü çerçevesinde şikâyetçinin söz konusu talebinin yasal faiziyle birlikte ödenmesi konusunda İdareye tavsiyede bulunulduğu,

16) Yine Kurumumuzun, “emeklilik tarihi itibarıyla eksik bağlandığı iddia edilen emeklilik maaşı ile emekli ikramiyesinin yasal faiziyle birlikte ödenmesi talebine” yönelik 16/01/2014 Tarihli Kararında; eksik ödenen yaşlılık aylıklarının faizlerinin de ödenmesine yönelik şikâyetin kabulü ile şikâyetçinin 01/02/2005-12/01/2010 tarihleri arasında eksik ödenen yaşlılık aylıklarına ilişkin yasal faizin de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından şikâyetçiye ödenmesi hususunda tavsiyede bulunulduğu, ayrıca, benzer sorunların önüne geçilmesi amacıyla Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca, Kurumun sigortalılara olan borçlarının kanuni faiziyle birlikte ödenmesine imkan sağlayacak mevzuat çalışması yapılması hususunda İdareye tavsiyede bulunulduğu, Kurumumuzun 2017/428 sayılı Tavsiye Kararında da “Sosyal Güvenlik Kurumunun hatalı işlemi sonucunda eksik ve/veya geç ödenen aylıklar bakımından sigortalıların faiz talebinde bulunmaları durumunda aylıkları faizleri ile birlikte ödemeleri hususunda” Sosyal Güvenlik Kurum Başkanlığına Tavsiyede bulunulduğu, görülmektedir.

17) Ülkemizde yargılama süreci; mahkemelerin iş yükü gibi nedenlere bağlı olarak kimi durumlarda uzun sürelerle yayılmaktadır. Bu durum parasal alacaklar söz konusu olduğunda enflasyon olgusu ve paranın kullanım hakkından istemeyerek de olsa imtina edilmesine bağlı olarak oluşan zaman değeri sebebiyle kişilerin mağduriyetlerine neden olabilmektedir.

18) Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; yukarıda yer verilen yargı kararları Kurumumuzun tavsiye kararları ve yapılan açıklamalar ışığında, başvuruların İdare mahkemesinin vermiş olduğu karara istinaden SGK tarafından kendilerine yapılan ödemeye ilişkin faiz taleplerinin reddedilmesinin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19) Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine uygun işlem tesis etmeleri de beklenmektedir.

20) İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; Kurumumuzun bilgi ve belge talebine süresi içinde cevap verildiği, İdarenin başvurularla ilgili işlemlerinde, ‘makul sürede karar verme’, ‘hesap verilebilirlik’, ‘şeffaflık’, ‘kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi’ **ilkelerine uygun davrandığı**, ancak idarenin, şikâyetçiye verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği bu nedenle ‘karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi’ **ilkesine uymadığı** tespit edildiğinden, İdarenin bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

21) 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenen malul erkek yetim aylığı ödemelerine ilişkin başvuruların faiz talebine istinaden aylıkların faizinin ödenmesi hususunda **SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; **SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın, BAŞVURANA ve SOSYAL GÜVENLİK KURUM BAŞKANLIĞINA tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi